VaderKracht Centraal, nr. 47
Augustus 2026,
5e jaargang nr. 7.

Versie: 31-08-2026

© Bob de Raadt
Specialist onderzoek vaderschap - Freelance Contextueel Maatschappelijk Werker – Methodisch Ouderbegeleider – Pastoraal counselor – Auteur/boekenrecensent – (v.m.)Assistent onderzoek Verloskunde-Gynaecologie Erasmus MC Sophia – Gastdocent Erasmus MC Academie (v.m.) ROTTERDAM – Ambassadeur Kenniswerkplaats Pedagogische Basis (KPB) – blogger voor vakbond CGMV.

Website: **www.bobderaadt.nl** – **contact: bobderaadt@live.nl**

Inhoudsopgave:

- **Inhoudsopgave** (pag. 2)
- **Agenda, pag, 2.**
- **Boekenplank – recensies:**
  - Maarten Meijer (2026) *Gakpo. De biografie* – Utrecht: KokBoekencentrum Uitg. – ISBN 978 90 435 4301 9; 253 pp. - €22,99 (paperback) [1] - pag. 3
  - Helen Ansing (2026, juli) *Troostmantel – God draagt, verzorgt en troost* – Uitgave in eigen beheer – ISBN 9789090426181; 41 pag's. – pag. 8.
  + gedicht *'Vaderhart'* - Helen Ansing.
  - Jaap Bönker & Ruben Hadders (2026) *De Zin der Dingen – 37 Bijbelse voorwerpen en hun betekenis (deel 2 - Leven met het Land)* – Scholten Uitg. – ISBN 9789083581835 – 152 pp. – pag. 9.
  - Piet van Midden (2026) *Uit de Joodse Bijbel – 101 verrassende teksten* – Utrecht: KokBoekencentrum – ISBN 978 90 435 4540 2 – 124 pp; €15,99. – pag. 11.
  - Ben de la Mar (2026) *Luisteren – Klein kompas voor meer verbinding* – Utrecht; KokBoekencentrum – ISBN 9789043545389 – 96 pag's - €13,99.[2] – pag. 13.
- **Connect2Israël (rubriek)** - pag. 15.
- **Foto's van het natuurgebied Kampina (Noord=Brabant)** – pag. 19.

Agenda:

- **04-09-2026:** 4e meeting BaS -> Bible and Sport.
- Jacques Brunt zal binnenkort spreken in de Rehobothkerk in Gorinchem over het thema: 'Christus in de tabernakel - actueel en inspirerend Bijbelonderwijs'.
  Data zijn: **2 september, 14 oktober, 4 november en 2 december 2026.**
  Aanvang: 20.00 uur (inloop vanaf 19.30 uur).
  Adres: Rehobothkerk - Drie Koningenstraat 2 - Gorinchem.
  Aanmelding vooraf wordt op prijs gesteld: zie bijgaande poster (elders in deze editie).
  Op 2 september 2026 is er ook een speciale gast: Shanna Vink-Meijer verzorgt een korte lezing over het toenemende antisemitisme.
- **20 oktober 2026**: spreekbeurt van Daniël en Riwkah Keizer, om 20.00 uur, in De Ark Gorinchem (inloop vanaf 19.45 uur).

[1] Recensie is te vinden op:
www.bobderaadt.nl/documents/vaderfactor/Gakpo_de_biografie_boekrecensie_door_Bob_de_Raadt.pdf

[2] **Samenvatting**
Luisteren van luistertrainer Ben de la Mar is een inspirerend en toegankelijk boekje over de kracht van echt luisteren. In een tijd waarin veel mensen verlangen naar echte verbinding, laat de auteur zien hoe nabijheid en aandacht een groot verschil kunnen maken. Luisteren is daarbij veel meer dan alleen het horen van woorden; het is een bewuste, open en intentievolle houding waarbij je ruimte maakt voor de ander – en ook voor jezelf. Ook de waarde van stilte en 'nietsdoen' krijgt een plek: soms is aanwezigheid het mooiste cadeau dat je iemand kunt geven. Een beknopt en warm boek voor ieder die een goede luisteraar wil zijn, en een mooi geschenk.
Bron: www.bruna.nl/boeken/luisteren-9789043545389

Boekenplank – recensies:

- Maarten Meijer (2026) *Gakpo. De biografie* – Utrecht: KokBoekencentrum Uitg. – ISBN 978 90 435 4301 9; 253 pp. - €22,99 (paperback).

(versie 13-08-2026).

WK-voetbalkampioenschap voor landenteams (2026, in USA, Canada en Mexico)
In een jaar, in een zomer waarin het wereldkampioenschap voor landenteams wordt gehouden, is het niet vreemd dat er een (voetbal)biografie verschijnt van één van de beste en meest complete spelers, die Nederland momenteel rijk is: Cody Gakpo. Het wereldkampioenschap wordt in drie landen gespeeld: USA, Canada en Mexico. Dat is op zich al een bijzonder feit en vraagt veel inspanning van de deelnemende teams. Aan de plaatsing voor dit toernooi gingen diverse matches vooraf en het lukte het Nederlands elftal zich te plaatsen, onder leiding van bondscoach Ronald Koeman. Zelf een formidabele voetballer met een respectabele erelijst, waaronder Europees kampioen in 1988 met het Nederlands elftal. Ik heb de eretocht van dit zegevierende elftal door de Amsterdamse grachten van dichtbij

meegemaakt. Een prachtige ervaring en een prima, feestelijke sfeer in de stad, zowel na de winst op Rusland als tijdens de eretocht door de Amsterdamse grachten.

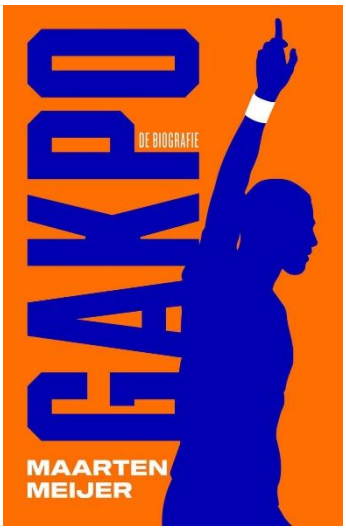

Gakpo, de voetballler

Het boek heet *' Gakpo, de biografie'* en dat is een terechte titel, want de gehele voetbalontwikkeling van Cody Gakpo wordt uitvoerig beschreven. Wie zijn voetbalcarrière van jongs af aan tot begin 2026 wil leren kennen, komt gedetailleerd aan zijn trekken. De biografie beschrijft de beginactiviteiten als jochie en straatvoetballer, op een pleintje. Een prima oefenplaats. Via FC Eindhoven komt hij bij PSV terecht en daar komt hij meer en meer tot bloei. Wat opvalt zijn zijn doorzettingsvermogen, passie en gretigheid (ambitieus), technische vaardigheden, voetbalinzicht en – overzicht, individuele kwaliteiten en zijn teamspirit. Na de successen bij PSV en opvallende speelbeurten in het Nederlands elftal (WK 2022 en het EK 2024) volgt de transfer naar Engeland, naar Liverpool, Anfield Road. Een flinke overgang, die geduld vraagt en aanpassingsvermogen. Onder trainer Jürgen Klopp krijgt hij de ruimte om zich verder te manifesteren op meerdere posities in het elftal en onder trainer Arne Slot keert hij terug op zijn favoriete plek: de linker flank, als nummer 10. Hij is een sociaal steunpunt en een belangrijke influencer binnen het team.

Familiecontext en vaderfactor

Cody Gakpo komt uit een gezin met drie zonen. Zijn ouders en zijn broers zijn nog altijd belangrijke inspirators en klankborden voor Cody. Het is een familie waar sport en geloof vanzelfsprekend bij elkaar horen, en waar discipline nooit losstond van plezier. Gakpo vertelt: “Mijn ouders zijn altijd mijn anker geweest, vooral in moeilijke tijden (hij had bijv. twee keer een zware, ingrijpende blessure). “Mijn vader heeft mij altijd gesteund. Hij is heel betrokken. Dat begon in de jeugd van EVV (de amateurafdeling van FC Eindhoven), waar hij mijn trainer was. Ook later bracht hij me overal naartoe en stond hij altijd klaar als ik iets nodig had. Nu nog steeds. Ik kan alles met hem bespreken, en omdat hij veel van voetbal weet, kan hij echt helpen (pag. 29)”.

Zijn ouders moesten fulltime werken om rond te komen, zeker om drie kinderen te onderhouden. De familie was hecht, maar thuis ging het niet altijd van een leien dakje. Dat is best zwaar geweest en dat ging niet altijd vlekkeloos. Gakpo spreekt met warmte over zijn ouders en het sportieve thuis waarin hij opgroeide (p. 31).

Cody als vader (een patrascentrische ontwikkeling)
Nu Cody zelf vader is, wil hij de lessen van zijn ouders in praktijk brengen en meegeven aan zijn zoon Samuel. De belangrijkste zijn: “wees eerlijk, wees een rechtschapen mens, wees vriendelijk voor anderen, zorg voor je familie en kijk om naar je broers en zussen pag. 129)”. Toen zijn zoon geboren was en Cody een doelpunt maakte, vierde hij dat met passende gebaren: een duim in de mond, en wiegende armen: dit doelpunt was voor zijn pasgeboren zoon, een viering op het veld! Dat doelpunt en die viering van vreugde betekende iets diepers: de vervlechting van de privévreugde en publieke prestatie, van gezin en voetbal (pag. 129). Het vaderschap herschikte zijn leven; een belangrijke transitie naar vaderschap. “Ik speel veel met hem, en als hij een nieuwe luier nodig heeft of iets anders, dan wil ik daar ook bij zijn. Ik wil die momenten niet missen en probeer Noa (zijn vrouw) te helpen, wanneer ik kan. Ook sprak hij met zijn ploeggenoten over vaderschap, dat is leerzaam en nuttig. Visie: “Ouderlijke liefde schenkt een kind een diep gevoel van veiligheid, vreugde en innerlijke kracht – de brandstof van het hart” (pag. 28). “Dan kan een kind leren om zichzelf te beheersen, verantwoordelijkheid te dragen en respect te tonen”.

Voetballen en familie-invloed
De familie-invloed blijkt ook uit zijn voetbalspel. Zijn vader, zelf voetballer geweest, ziet Cody als zijn grootste inspiratiebron en is hem enorm dankbaar (pag. 238). Cody Gakpo’s profiel is “dat van een moderne, volwassen aanvaller: een atleet die fysieke kracht koppelt aan technische verfijning. Hij floreert in dribbels, scherpe steekpasses en intelligente loopacties zonder de bal. Zijn arbeidsethos in situaties zonder bal maakt hem tot een constante dreiging, ook wanneer hij zelf niet direct betrokken is bij het spel”. Met zijn spel toont hij “een unieke mix van kracht, souplesse en inzicht (pag. 165)”. Cody “straalt een kalme, bescheiden, maar tegelijkertijd zelfverzekerde houding uit. Hij bewaart een natuurlijke rust, zowel binnen als buiten het veld”. Zijn dienende, nederige houding stelt hij in dienst van het team en zijn omgeving, om zodoende op beslissende momenten verantwoordelijkheid te nemen en uit te blinken” (pag. 167). Dat zijn belangrijke en prachtige talenten die hij van huis uit heeft meegekregen en heeft ontwikkeld.

Talent en geloof
Thuis waren geloof en sport een logische, vanzelfsprekende combinatie. Met het dragen van verantwoordelijkheid, inclusief discipline, met de focus op doelgerichtheid (in het leven en tijdens de wedstrijd). De auteur wijst op vier vormen van liefde in een gezin:
- de liefde van een kind voor zijn ouders,
- de band tussen broers en zussen,
- de liefde tussen de partners en
- de liefde van ouders voor hun kinderen.
Hij verwijst naar de Griekse Oudheid die daar in taal prachtige begrippen voor had:
- *storge:* ouderlijke genegenheid,
- *philia:* de vriendschappelijke band,
- *éros:* de hartstocht tussen geliefden en
- *agápe:* de onvoorwaardelijke liefde die niets terug verwacht (de liefde van God, Jahweh,

Abba). [3]
Een mens groeit idealiter stap voor stap door deze fasen, leert diepgang en toewijding in relaties opbouwen, en ontwikkelt zo zijn karakter. Dat is ook kenmerkend voor Cody: in zijn gedrag, in zijn spelplezier, in zijn toewijding en in zijn geloofspraktijk.

Christelijk geloof als kernwaarde
Geloof is een kernwaarde in zijn leven en dat blijkt uit zijn toewijding aan God, Jezus en uit zijn arbeidsethos. In contacten met medespelers is hij open over zijn christelijk geloof en gaat hij voor in bijbelstudies en gebedsbijeenkomsten, in de hotel- en kleedkamers van de spelers. En dat geeft een extra dimensie aan hun onderlinge verbondenheid. In het hoofdstuk 'Geloof in de middencirkel' gaat de auteur in op de publieke uitingen van geloof, door bekende spelers in het (inter)nationale voetbal (Kaká, Bukayo Saka, Eyong Enoh e.a.). Ook trainer Jürgen Klopp was open over zijn christelijk geloof en de steun die hij aan zijn geloof heeft (pag. 198): "Voor mij is het geloof in God als een vaste ster die er altijd is. Een trouwe metgezel die je vaak precies op het onverwachte moment kracht geeft".
Geloof is voor Cody Gakpo een constante factor in zijn leven. "Ik probeer gewoon de beste persoon te zijn die ik kan zijn. Ik lees dagelijks in de Bijbel, ga naar de kerk wanneer het kan en bid. Geloof geeft mij rust en kracht wanneer ik dat nodig heb. De Bijbel is een soort liefdesbrief die ons vertelt hoe we met elkaar om moeten gaan".
Christelijk geloof is een levensstijl: goed te zijn voor iedereen, weten hoe je je moet gedragen, hoe je in bepaalde situaties reageert, en daar probeer ik naar te leven. Ook t.a.v. emoties, zoals boosheid en andere gevoelens.[4]

Gespannen verwachtingen
Natuurlijk waren de verwachtingen hoog gespannen m.b.t. het Nederlands elftal tijdens het WK 2026. Nederland kwam door de eerste ronde, doch strandde in de knock-outfase op het Marokkaanse team, na een verlenging gevolgd door een serie strafschoppen. Daar ging het mis. Ook tijdens dit toernooi was Cody Gakpo een dragende speler, die ook scoorde en

---

[3] C.S. Lewis - *De vier liefdes* – Drukkerij Buijten en Schipperheijn B.V. - ISBN 9789051940817
-> In dit boek staat de liefde centraal, in zijn vele verschijningsvormen. Lewis beschrijft vier `liefdes`: Genegenheid, Vriendschap, Eros en Caritas.
Zeer herkenbaar beschrijft Lewis de ervaringen van ons allen. Hij geeft aan hoe de verschillende gedaantes van de liefde door elkaar heen lopen, elkaar kunnen versterken maar ook in de weg zitten. En hij gaat diepzinnig in op de verhouding tussen menselijke en goddelijke liefde.
Een echte klassieker over liefde en vriendschap!
-> www.kameel.nl/auteur/c-s-lewis
-> www.bol.com/nl/nl/p/de-vier-liefdes/666792836/ -> (fragment): **C.S. Lewis**
"Clive Staples Lewis, Jack voor zijn vrienden, werd geboren in 1898 in Belfast. Als kleine jongen was hij dol op sprookjes, fantasieverhalen, mythen en legendes. Daarom besloot hij ze als volwassene zelf te gaan schrijven. Op zijn 16e creëerde hij al een faun die zich met een paraplu en een pakketje onder zijn arm verplaatste in een met sneeuw overdekt bos. C.S. Lewis studeerde klassieke talen, Engels, literatuur en filosofie. In de periode dat hij doceerde aan de universiteit aan Oxford, maakten hij en zijn goede vriend J.R.R. Tolkien, de schrijver van de In de ban van de ring trilogie, deel uit van de Inklings. Een informele schrijversgroep, waarvan de leden elkaar ontmoetten in een plaatselijke pub om ideeën voor verhalen te bespreken. De fascinatie van Lewis voor sprookjes, mythen en oude legenden, samen met inspiratie die hij kreeg uit zijn kindertijd, bracht hem tot het schrijven".
[4] Meijer (2026) *Gakpo, de biografie* – Utrecht: KokBoekencentrum – pag. 194-216 -> hoofdstuk 13: Geloof in de middencirkel. Dit hoofdstuk begint met de uitspraak van Gakpo: "Bij geloof is voetbal maar een bijzaak".

belangrijke assists gaf. In die periode was er ook persoonlijk verdriet voor Cody en zijn vriendin Noa: een miskraam, die hen diep raakte. Zij deelden dit verdriet in de media en dat is persoonlijk, openhartig, waardevol en zinvol [5]. Ondanks alle impact van deze gebeurtenis is Cody toch bij de selectie gebleven en is mee blijven spelen. Bewonderenswaardig!

Tot slot
'Gakpo, de biografie' is een pageturner, een uitgebreide voetbalgeschiedenis over een spelbepalende voetballer, een sympathiek levensverhaal van een voetballer die het christelijke geloof centraal stelt en handen en **voeten** geeft. Een verhaal over ambitie, passie, individuele klasse en teamspirit, de doorgaande steun van familie en de betekenisvolle band met medespelers.
Een makkelijk leesbaar boek, informatief, gedetailleerd als voetbalgeschiedenis (in een bredere context), met een duidelijke lijst als bronvermelding. Kortom: een inspirerend boek voor elke voetballiefhebber over talent, toewijding en geloof. Van harte aanbevolen.

Recensie door Bob de Raadt, *boekenrecensent, specialist onderzoek vaderschap, auteur Vaderschapskennis, eigenaar www.bobderaadt.nl, vadercoach*.

Referenties bij deze boekrecensie:

- www.bobderaadt.nl/documents/vaderfactor/Gakpo_de_biografie_boekrecensie_door_Bob_de_Raadt.pdf
- Bericht op LinkedIn, Bob de Raadt, 13-08-2026: vadercoach 3 u • Bewerkt •

Gakpo, de biografie (Maarten Meijer, 2026)
Cody Gakpo is op dit moment een van de belangrijkste spelers van het Nederlands elftal en van Liverpool. Een begaafd voetballer en een betrokken persoon in het sociale leven. Deze biografie vertelt over zijn leven, over zijn ontwikkeling als voetballer en over zijn grote krachtbron: de inspiratie vanuit het christelijk geloof. Dat heeft hij van huis uit meegekregen: discipline, familiewaarden en geloof. Dit boek geeft daar gedetailleerde informatie over en geeft veel zicht op het leven van Cody Gakpo. Een boeiend boek, goed leesbaar en inspirerend tot de laatste bladzijde. Van harte aanbevolen. Eind augustus verschijnt de recensie in het online magazine Vaderschapskennis **https://lnkd.in/e2FyUezg**. De recensie is nu reeds te lezen op **https://lnkd.in/ej_g3Exf**

[5] Bron: www.cvandaag.nl/110695-cody-gakpo-verliest-ongeboren-zoontje-vriendin-deelt-bijzonder-geloofsmoment. Vermeld in het juni/julinummer van het digitale magazine '*VaderKracht Centraal*' – vindplaats: www.bobderaadt.nl/documents/vaderkrachtcentraal/VaderKracht_Centraal_46.pdf pag. 6-7, onder het kopje 'vaderschap'.

KokBoekencentrum UitgeversCody Mathès Gakpo
#patrascentie #vaders #bewustvaderschap #vaderschapskennis #bobderaadt #daddycation

Helen Ansing (2026, juli) *Troostmantel – God draagt, verzorgt en troost* – Uitgave in eigen beheer – ISBN 9789090426181; 41 pag's. (gedichtenbundel).

Helen Ansing heeft een zeer persoonlijke gedichtenbundel gepubliceerd. Alles in de gedichten ademt het verlangen naar troost, omarming, gedragen worden en verzorgd worden. Vertoeven in de veilige armen van Jezus. Omringd zijn door de machtige vertroosting van de Here God, de Almachtige; in Zijn nabijheid zijn. Enige titels: 'Alleenzaam', 'Troostmantel', 'Ontworteld', 'Fluweel', 'Geborgen', 'U draagt', 'Rauw', 'Mild'. Duidelijke en

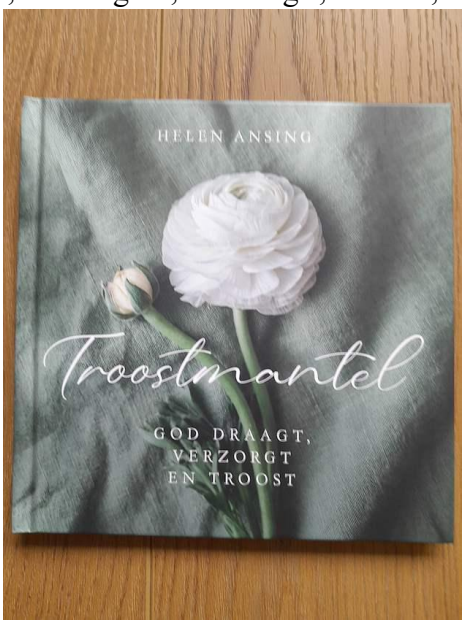

betekenisvolle titels.

Het boek is tot stand gekomen vanuit een rouwperiode in haar persoonlijke leven. Een pijnlijk verlies, een teleurstellende ervaring, gebroken verwachtingen, een rouwend hart. Een leven dat in die situatie mocht rusten aan Gods Vaderhart, door Zijn Zoon Jezus Christus.

Hoe rouwen, verwerken gaat en verloopt is heel persoonlijk. Er is geen vast recept of kader voor. Het is een uniek, persoonlijk proces, als een vingerafdruk zo uniek.
"*God* vlocht met Zijn liefde en tederheid een troostmantel om mij heen. In mijn rouwen was Hij mij nabij. En via mensen om mij heen heb ik Gods troost, wijsheid en bemoedigingen ervaren". De auteur hoopt dat dit boekje de lezer "troost, herkenning en/of hoop biedt, zodat je weer verder kunt".

De gedichten zelf hebben een bijzondere opbouw en structuur. Het openingsgedicht "Dauw" geeft betekenis aan de (in)spannende zoektocht naar het tot rust komen bij Jezus. De bundel kent mooie woorden als vernieuwende taal, om uitdrukking te geven aan een herstelproces. Een zoektocht naar houvast; een reis die je alleen moet gaan en dat je toch ook weer samen met God op reis bent: 'alleenzaam'. Maar rouw is ook rauw: het schuurt, is vermoeiend, is pijnlijk, het is een verlies (hoe dan ook!).
Een bemoedigend gedicht is het gedicht 'Mild'. Juist in een rouwperiode heb je het nodig om

te leren om met mildheid naar jezelf te kijken; ook dat zijn de ogen van Jezus en de liefdevolle armen van God, Jahweh. Dan komt er ruimte, om te leven. Zoals het slotgedicht dat uitspreekt: 'Leef'.

Troostmantel: geen eenvoudige weg, geen gemakkelijke route. Wel een geloofsreis in beweging, met verstilling, met strijd en met de ogen gericht op de Aanwezige, de Heiland, de Tooster. De Gever van een 'troostmantel', door alle pijn en verdriet en verlies heen. Dat vertrouwen geeft Helen Ansing [6] in haar bundel door. Dat geeft bemoediging en troost. De gedichten zijn de moeite waard om te lezen en om te overdenken, binnen te laten komen.

Het boek is prachtig uitgegeven, met een betekenisvolle verbeelding op de voorkant. Een passende layout, handzaam formaat en mooi verzorgd. Bruikbaar om binnen het pastoraat als troostvolle handreiking te geven aan iemand in een rouw- of verliesproces. Daar kan iemand mee geholpen zijn. Van harte aanbevolen.

Recensie door Bob de Raadt (13-08-2026).

Gedicht van Helen Ansing: *Vaderhart*[7]

Vaderhart

Van hart tot hart met U

Uw hart is mijn thuis

Daar dwarrelen mijn tranen

Fluisteren mijn twijfels

Dansen mijn vreugdetranen

Alles mag ik daar uiten

Rauw

Wat leeft in mijn hart

Elke dag opnieuw vindt mijn hart rust

een thuis

in uw vaderhart

Jaap Bönker & Ruben Hadders (2026) *De Zin der Dingen – 37 Bijbelse voorwerpen en hun betekenis*

[6] www.hebban.nl/auteur/helen-ansing

[7] Dit gedicht is met toestemming van Helen Ansing overgenomen in deze editie van *VaderKracht Centraal*. 'Vaderhart' is eerder gepubliceerd in het boek '*Stil en dichtbij Wandelen met God*' (2018) – Uitg. Boekschout - €15,29 – ISBN 978 94 02247794 – 42 pag's.

(deel 2 - Leven met het Land) **– Scholten Uitg. – ISBN 9789083581835 – 152 pp - €49,95 - 3 delen.**

Ook het tweede deel van deze serie is uitermate de moeite waard. Prachtig kijkboek, met heldere toelichting op uiteenlopende onderwerpen. Alles heeft te maken met 'het leven op en met het land'. Om een paar onderwerpen te noemen: de granaatappel (met z'n meerdere betekenissen), de sikkel, de zaaizak, de ploeg en de ploegschaar, de ossenstok, de dorsslee, de wachttoren, de zeef en de wan, de maalsteen, de beitel en het anker. Het gaat over wol en linnen, het visnet, de stal als voederplaats, het meetriet. Kortom: 37 Bijbelse voorwerpen en hun betekenis(sen).

Neem de granaatappel: 'rimon' in het Hebreeuws. Rond van vorm, glanzende rode schil, met talloze sappige zaden. Als je deze vrucht opent laat het een prachtige symmetrie zien: honderden kleine zaadkamers, elk gevuld met zoet, rood sap. De vrucht werd gegeten als lekkernij, verwerkt tot siroop of wijn, en gebruikt als geneeskrachtig middel. Het is niet alleen een geliefde vrucht; het is ook een geestelijk symbool binnen Israël. Van de afbeeldingen op priestergewaden (Ex. 28: 33-35) tot de versieringen in de tempel: overal droeg de 'rimon' een boodschap van schoonheid, overvloed en toewijding aan God. Zie ook over de 'rimon' in Deut. 8:8, 1 Koningen 7:18, Hooglied 4:3 en in de Talmoed, Berakhot 57a.

Elk voorwerp wordt in dit boek besproken vanuit een bijbeltekst, een algemene toelichting over het gebruik van dit voorwerp, over de geestelijke betekenis, m.b.t. het belang voor Israël en met een bronvermelding.

De inleiding van het boek geeft interessante informatie over het 'land van melk en honing', over de aartsvaders, de herders en hun kuddes, over het graan (gerst en tarwe) als het voornaamste gewas om brood te bakken. Over allerlei vruchten en peulvruchten (linzen, kikkererwten, bonen). Over de graanvelden, de

olijfbomen en de wijngaarden. De inleiding beschrijft de periode van ploegen tot oogsten, de seizoenen en de feesttijden, hun zin en betekenis.
Boven alles is het land een geschenk van God (JHWH) aan de Israëlieten, een heilig geschenk. Het is een zaak van moraal, van gerechtigheid ('tsedaka' in het Hebreeuws), in de omgang met elkaar, in de zorg voor elkaar.
Tegen uitbuiting, armoede, onrecht, afgodendienst, zelfzucht. Het vraagt een levenshouding van afhankelijkheid, dankbaarheid en saamhorigheid. "Het besef dat men samen verantwoordelijk was voor elkaars brood en wijn, hield de gemeenschap sterk en rechtvaardig. In het leven met het land ontdekte men telkens opnieuw de zin der dingen: dat als er verbondenheid is met de schepping, de Schepper en de medemens, het leven tot bloei komt".

Prachtig boek, mooie layout, boeiende beschrijvingen van Bijbelse voorwerpen, prettig leesbaar, handig formaat. Goed bruikbaar voor studie-avonden, voor zondagsschool/kinderkerk en jeugdclubs en als achtergrondinformatie.
Van harte aanbevolen.[8]

Recensie door Bob de Raadt.

- **Piet van Midden (2026) *Uit de Joodse Bijbel - 101 verrassende teksten* – Utrecht: KokBoekencentrum – ISBN 978 90 435 4540 2 – 124 pp; €15,99.**

Piet van Midden heeft een leuke schrijfstijl, komt met bijzondere toelichtingen (zgn. efemeriden, d.w.z.: 'eendagsvlinders') en dit alles komt samen het aantrekkelijke dagboekje *'Uit de **Joodse** Bijbel – 101 verrassende teksten'*. Van Midden is Israëlkenner en is emeritus predikant (PKN), kent de Joodse geschiedenis en cultuur en heeft jarenlang gewerkt als docent Hebreeuws aan de Tilburg University[9].
Deze kennis komt goed van pas: met oog voor Hebreeuwse taalnuances en de cultuur van het Oude Testament biedt dit 101-dagenboek heldere uitleg voor preekvoorbereiders, theologen en toegewijde bijbellezers.

[8] Recensie m.b.t. deel 1 van deze serie -> zie in *Vaderkracht Centraal* nr. 43, maart 2026: www.bobderaadt.nl/documents/vaderkrachtcentraal/VaderKracht_Centraal_43.pdf - pag. 4-6
[9] Tilburg University biedt 2000 korte filmpjes over de besproken Hebreeuwse teksten. - www.joods-christelijke-dialoog.nl/efemeriden/ - www.ojec.org/artikel/103-recensie/539-recensie-van-uit-de-joodse-bijbel-van-piet-van-midden - www.bijbelenzo.nl/bijbels-hebreeuws/ -

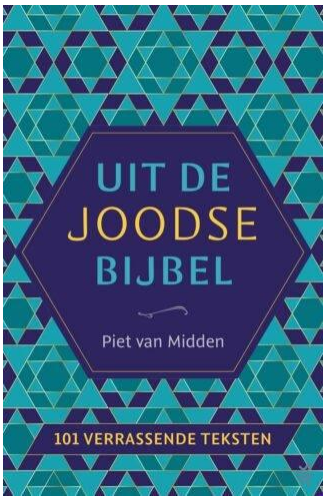

De auteur begint bij het begin ‘Dit is de dag’ (Ps. 118:24) en daarna gaat hij van start bij Genesis 1. Korte overdenkingen, die de lezer inderdaad aan het denken zetten. Na Genesis 1 volgen de bekende verhalen van personen uit Genesis: Kaïn en Abel, Noach, de torenbouwers van Babel, Abraham en Lot, Lot en zijn dochters, over de vader (Abraham) en de moeder (Sara), Esau en Jacob, Tamar (“een dappere vrouw”) en ga zo maar door. Het bijzondere zit ‘m in de invalshoeken en de gedachtegangen die Van Midden[10] als tekstuitleg geeft.

Uitleg
Het is de kunst van Bijbellezen, zoals bij het verhaal van Jozef en hoe Jacob zijn zonen zegent. Van Midden staat stil bij de verschillende plagen, die Egypte over zich heen kreeg door de halsstarrigheid van farao[11]. De bijzondere rollen van Mozes en Aaron in die Joodse geschiedenis. Ook thema’s als de priesterlijke zegen, over de heilige Godsnaam, over de 10 geboden. Over talloze personen, volken, gebeurtenissen.

Jonathan Sacks wordt genoemd bij de literatuurreferenties en dat vind ik belangrijk, gezien zijn uitvoerige uitleg over de eerste vijf boeken van de Tora[12], [13], [14].

Kortom: ‘Uit de Joodse Bijbel’ is leuk om als dagboekje te lezen, als dagsluiting, als opening bij een vergadering of voor een korte bijbelstudie. Verrassende uitleg, bondige stukjes, goed leesbaar, overzichtelijke layout, met een uitgebreid register van bijbelteksten. Van harte aanbevolen.

---

[10] www.kokboekencentrum.nl/auteur/piet-van-midden/
[11] www.logos.nl/wie-was-de-farao-tijdens-de-exodus/
[12] Jonathan Sacks (2019-2024) *Verbond en dialoog. Joodse lezing van de Tora* (5 delen) – Middelburg: Skandalon.
[13] www.bobderaadt.nl/documents/israel/Review_Genesis_boek_van_het_begin_Jonathan_Sacks.pdf
[14] www.bobderaadt.nl/documents/israel/PowerPoint_Lezing_Moraal_14-03-2024.pdf

Recensie, geschreven door Bob de Raadt.

- **Ben de la Mar (2026) *Luisteren – Klein kompas voor meer verbinding* – Utrecht; KokBoekencentrum – ISBN 9789043545389 – 96 pag's - €13,99.**

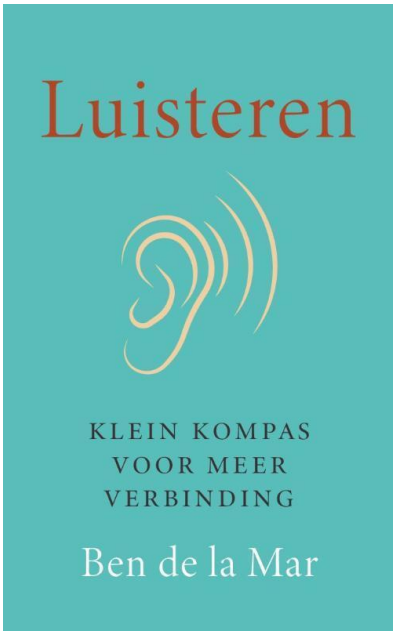

Luisterhouding
Ben de la Mar geeft in dit juweeltje van een boek een korte duidelijk explicatie van een waardevolle en waarderende luisterhouding. Het begrip 'luisteren' houdt veel in, want echt luisteren is een intrinsieke vaardigheid, die je kunt aanleren en die jou een bewustheid geeft om de ander goed te verstaan en te begrijpen. Terecht is de ondertitel 'een klein kompas voor meer verbinding'. Een klein kompas, dat van grote waarde is in relatie tot de ander. We leven in een wereld waarin verbindingen lastig zijn, snel verstoord raken of oppervlakkig zijn. In een wereld van onrecht, geweld, milieurampen, conflicten, eenzaamheid en onbegrip. Een wereld van gebrokenheid, diffuse identiteiten, vluchtgedrag en traumatische ervaringen heeft behoefte aan troost, hoop en verbinding. Dit boekje biedt in al z'n bondigheid en kleine omvang een gigantische oplossingsbron om elkaar beter te verstaan. Vandaar: een juweel, een parel van oprechtheid en reconstructie om de verbinding met de ander te zoeken en te reflecteren op de eigen luisterhouding en de intentie om de ander te zoeken.

Vaardigheid
In kort bestek neemt de auteur, die veel expertise heeft met de psychosociale impact van adequaat luisteren, de lezer mee in mogelijkheden om het luisteren te verbeteren. Het *luisterkompas* omvat drie bewegingen naar meer verbinding:
- Eerst: **ruimte openen voor de ander**: om te landen, om aan te sluiten. Door te vertragen, stiltemomenten te creëren en het stellen van open vragen.
- Vervolgens: **jezelf bewaren**. Zodat jijzelf vrij genoeg bent om mild te blijven: door jouw

grens aan te voelen, door bewust te zijn van je intentie en voor die intentie te kiezen, door eerlijk in het gesprek aanwezig te blijven.
- Tenslotte: **het contact verdiepen, het samen helder kunnen blijven**: door samen te vatten en checkende vragen te stellen, door te luisteren naar de verschillende lagen (emoties herkennen, betekenissen die iemand zichzelf toekent, diepgewortelde overtuigingen opmerken) en deze gelaagdheden herkennen en door te spreken zonder kanteling van het gesprek.

Luisterkompas
Het luisterkompas nodigt uit om over recente gesprekken te reflecteren en om na te gaan waardoor een gesprek ontspoorde en kantelde of juist op de interrelationele rails bleef en dat het gesprek tussen jou en de ander zich verdiepte en de ander zich gekend en erkend voelde en dat de onderlinge verbinding verdiept en versterkt werd. Luisteren is geen gemakkelijke opgave en vraagt dus een actieve houding binnen de interactie tussen jou en de ander. Dit luisterkompas is een waardevol hulpmiddel om in kort bestek over jouw luisterhouding na te denken. Het boek vraagt om een zorgvuldige benadering; het is een werkboek om met tussenpauzes te lezen en te overdenken. Dan heeft dit luisterkompas effect. Het is een praktijkboek, met oefeningen en reflecties: voor meer en diepgaande verbinding; om als mens- medemens echt gezien en gehoord worden. Inclusief "de waarde van stilte en 'nietsdoen'". Dit krijgt ook een plek in het luisterkompas: soms "is aanwezigheid het mooiste cadeau dat je iemand kunt geven".

'Luisteren'
'Luisteren' is een inspirerend en toegankelijk boekje over de kracht van oprecht luisteren. Noodzakelijk in een tijd vol tegengestelde meningen, vol van haast & drukte en toenemende onzekerheid. Handzaam formaat, verzorgde layout, toegankelijk en leerzaam, zeer betaalbaar qua prijs, en meer dan z'n prijs waard, geschikt voor reflectie en overpeinzingen.

***Kortom*: Een mustread voor zorg- en hulpverleners, sociaal werkers en een ieder die de omgang met de medemens wil verbeteren. En dat geldt ook voor de onderlinge communicatie van ouders, met (jonge) kinderen. Wie een luisterend oor wil bieden, heeft een schat aan informatie in huis gehaald met dit luisterkompas.**
Van harte aanbevolen.

Recensie, door Bob de Raadt,
Boekenrecensent, specialist onderzoek vaderschap, auteur '*Vaderschapskennis'*, vadercoach.

GORINCHEM

CHRISTUS IN DE TABERNAKEL

Actueel en inspirerend Bijbelonderwijs

met Jacques Brunt

NOTEER DE DATA IN JE AGENDA:

2 september - 14 oktober
4 november - 2 december

SPECIALE GAST OP 2 SEPTEMBER
Shanna Vink-Meijer
verzorgt een korte lezing
over het toenemende antisemitisme.

Aanvang 20.00 uur - Inloop 19.30 uur
Rehobothkerk - Drie Koningenstraat 2 Gorinchem

Aanmelding vooraf wordt op prijs gesteld in verband met de catering en het aantal beschikbare zitplaatsen: lidavanrijn@ziggo.nl of 06-22412530

Connect2Israël:

Connect2Israël (06-08-2026):

- Kortgeleden heb ik tijd genomen om in het blad *'Israël Today'* te duiken, het juni/julinummer (nr. 194 - 'Tussen hoop en oorlog'). Er staan veel interessante artikelen in, die nieuwsfeiten en duidingen geven over belangrijke achtergronden. Zoals: 'De oude haat, vermomd als moraal', 'Er staat veel meer op het spel in de oorlog tegen Iran' en 'Van de Bijbel naar geopolitiek: De versmalling (het Hebreeuwse woord 'mezar') als keerpunt': over de verschillende smalle vaarwegen in de wereld en hun strategische impact. Belangrijke analyses en achtergrondinformatie. Bron: www.israeltoday.nl
- THINC: (The Hague Initiative for International Cooperation) is een wereldwijd netwerk van academici op het gebied van internationaal recht, praktijkmensen en deskundigen in aanverwante disciplines. Zij verricht o.a. onderzoek: "ons onderzoek verkent internationaal recht, geschiedenis, religie en politiek in relatie tot Israël en schijnt een licht op en bestrijdt lawfare tegen Israël door regeringen en niet-gouvernementele organisaties". Om een tegengeluid te laten horen tegen de ideologische haat aan het adres van het Joodse volk en de staat Israël. Voor informatie: www.thinc-law.org/nl/ontdek-thinc/identiteit/
- Jacques Brunt verzorgt binnenkort een viertal spreekbeurten over het thema: 'Christus in de tabernakel - actueel en inspirerend Bijbelonderwijs'. Zie bijgaande folder.
- Bid voor het Joodse volk: voor herstel na traumatische ervaringen, voor eenheid in het volk van Jahweh en aanbidding van hun Heer, voor verzoening i.p.v. Jihadistisch geweld tegen de Joden, voor inkeer van hen die Gods volk haten. Voor een allesomvattende shalom, een meerzijdige vrede; totdat Hij komt, de Messias, Jezus Christus.

In Hem verbonden, shalom, Bob de Raadt - www.bobderaadt.nl/vaderkrachtcentraal.php

Connect2Israël (13-08-2026):

- Het CIDI geeft elke week een nieuwsbrief uit. Over belangrijke onderwerpen, die aan de orde zijn geweest. Bij voorbeeld over hoe de relatie tussen Nederland en Israël inmiddels veranderd (verslechterd) is. Om u een indruk te geven: zie het korte overzicht op www.mailchi.mp/cidi/weekoverzicht-7-aug-2026?e=85e2e9e56a , waarop het CIDI vervolgens commentaar geeft.
- Eerder is al in de Arktueel aangekondigd dat Jacques Brunt een viertal studieavonden zal verzorgen in Gorinchem, in de Rehobothkerk. Zie flyer elders in deze editie van *VaderKracht Centraal*.

- Ook organiseert hij op 17 september a.s. een grote manifestatie op de Dam, te Amsterdam -> www.jacquesbrunt.nl/israel-manifestatie-op-de-dam/
- Daniël en Riwkah Keizer komen in oktober-november een paar weken naar Nederland en België om lezingen te geven. Zij zullen hun ervaringen delen over het leven in Israël en vertellen over hun projecten. Dat beloven interessante presentaties te worden. Zij zullen ook een lezing in De Ark verzorgen. Nadere informatie volgt. Meer over Daniël en Riwkah: www.forerunner.info/projecten/life4israel
- Bid voor de leerkrachten op de Israëlische scholen. Zij hebben niet alleen te maken met de gevolgen van de oorlog op hun persoonlijke leven, maar ook met de gevolgen daarvan voor de kinderen in de klas. Bid dat ze gesterkt mogen worden op persoonlijk vlak en ook in hun werk. [15]
- Bid voor de nood in de wereld en dat de Here barmhartig zal zijn met Zijn schepping en Zijn schepselen. De wereld heeft Zijn Shalom (vrede, welzijn, regen, verzoening, genade) nodig.

Shalom, Bob de Raadt - www.bobderaadt.nl/vaderkrachtcentraal.php

Connect2Israël 20-08-2026:

- Op donderdag 17 september a.s. organiseert Jacques Brunt een grote steunende manifestatie voor Israël op de Dam, te Amsterdam. Een belangrijke steunbetuiging voor Gods volk: www.jacquesbrunt.nl/israel-manifestatie-op-de-dam/ Ik heb een bericht daarover recent in de Arktualiteiten-app gedeeld. De bussen naar Amsterdam vertrekken o.a. vanuit Hardinxveld-Giessendam > mailadres: israelbussenalblasserwaard@gmail.com - Alblasserdam en Giessen. Meer informatie vindt u op www.opdebresvoorisrael.nl

[15] Bron: Gebedskalender Christenen voor Israël - aug.-sept 2026; datum: maandag 10 aug. 2026.

- Bid om bescherming van Israël tegen natuurgeweld. Overstromingen, stormen, natuurbranden en onweersbuien kunnen grote schade aanrichten. Bid dat Israël hiervoor bewaard blijft (uit de gebedskalender van Christenen voor Israël).
- Uit een enquête is gebleken dat 74% van de Israëli's bang is dat een aanslag zoals op 7 oktober 2023 nog een keer zal gebeuren. Israëli's zijn getraumatiseerd door deze verschrikkelijke dag. Bid voor herstel van dit trauma en bescherming tegen dit soort aanvallen[16]. Bid dat de macht van Gods vijanden gebroken wordt en dat Hamas actief zal ontwapenen.
- De afgelopen 20 jaar hebben Hamas en andere jihadistische terreurgroepen regelmatig aanvallen op Israël en Israëli's uitgevoerd door Israël onder vuur te nemen en Israëli's te gijzelen. Met als grootste dieptepunt de massale terreuraanval van Hamas op 7 oktober 2023 op Israëli's die in de buurt van Gaza woonden. Deze Israëli's hadden vaak goede contacten met Gazanen, die hen op 7 oktober desondanks keihard aanvielen. Hierdoor is het Israëlisch vertrouwen in Gazaanse Arabieren enorm beschadigd. Dat vormt een deel van het huidige trauma, naast de moord op 1200 Israëli's en de dood van meer dan 1000 Israëlische soldaten in de Gaza-oorlog en de Hezbollah-oorlog.
- Daniël en Riwkah Keijzer - inwoners van Israël en woonachtig in Na'ale - zullen in oktober komen vertellen over hun belevenissen in Israël en hun visie op de huidige situatie. Nadere informatie volgt.
- Bid om vrede in het Midden-Oosten en met name voor het Joodse volk. Bid om de vrede van Jeruzalem. En dat die vrede tot zegen van de omringende volkeren mag zijn. Vrede i.p.v. haat, geweld, militarisering, honger, destructie en bedreigingen.

Shalom, Bob de Raadt - www.bobderaadt.nl/vaderkrachtcentraal.php

Extra informatie:

- www.thefp.com/p/unicef-data-undermines-claims-palestine-israel-famine-united-nations -> Nieuwe door UNICEF geleide gegevens ondermijnen claims van hongersnood in Gaza. -> Jeffrey Schipper – CVandaag (LinkedIN, 25-08-2026): Een door UNICEF geleid onderzoek komt met opmerkelijke cijfers over de voedingstoestand van kinderen in Gaza. Bij kinderen onder de vijf werd bij 0,5 procent acute ondervoeding vastgesteld. De onderzoekers schrijven zelf dat acute ondervoeding laag is in alle onderzochte gebieden en dat de cijfers niet wijzen op wijdverspreide acute ondervoeding onder kinderen in Gaza.
  The Free Press legde het percentage naast gegevens van de Wereldbank en het IPC. Gaza behoort met die 0,5 procent momenteel tot de gebieden met de laagste percentages acute ondervoeding onder kinderen in het Midden-Oosten.

[16] Gebedskalender CvI, d.d. 17-08-2026.

Fotoshoot natuurgebied Kampina – Brabant[17] – dinsdag 4 aug. 2026.

[17] www.natuurmonumenten.nl/natuurgebieden/kampina